

Onderwerp:

Jaarstukken 2023, Uitvoeringsplan 2024, Gewijzigde begroting 2024 en begroting 2025 met meerjarenraming ISD Kompas

Vergaderdatum:	11 juni 2024	Registratienr:	Z/24/203351 362290
Portefeuillehouder:	L. de Koster	Steller:	Verstraeten, Jos

Aan de Raad

Voorstel:

1. Kennisnemen van het jaarverslag en de jaarrekening 2023 ISD Kompas.
2. Kennisnemen van de financiële consequenties voor de jaarrekening 2023 gemeente Beekdaelen, te weten: per saldo een voordelig resultaat 2023 van € 403.000.
3. Niet instemmen met het door ISD Kompas vast te stellen Uitvoeringsplan 2024 en hierbij de voorgestelde zienswijze indienen.
4. Instemmen met de door ISD Kompas vast te stellen gewijzigde begroting 2024 en begroting 2025 met meerjarenraming 2026-2028 en hierbij de voorgestelde zienswijze indienen.
5. Kennisnemen van de financiële consequenties; te weten:
 - a. het nadeel van de gewijzigde begroting 2024 ISD-Kompas ten opzichte van de begroting 2024 gemeente Beekdaelen ad. € 96.872 te verwerken in de eerste bestuursrapportage 2024 gemeente Beekdaelen;
 - b. het nadeel van de begroting 2025 ISD-Kompas ten opzichte van de jaarschijf 2025 uit de meerjarenraming 2024-2027 gemeente Beekdaelen ad. € 51.941 te verwerken in het meerjarenperspectief bij de kadernota 2025 gemeente Beekdaelen.

Inleiding:

Wat is de aanleiding?

1. Jaarverslag 2023 ISD Kompas.

Op basis van de GR ISD Kompas ontvangen de raden van de deelnemende gemeenten het jaarverslag ter kennisname. Het Algemeen Bestuur heeft het jaarverslag 2023 vastgesteld op 8 april 2024.

Kompas heeft op GR-niveau in 2023 76 mensen begeleid naar werk. Het cliëntbestand Beekdaelen steeg in 2023 met 17 van 403 naar 420.

Voor 2023 had Kompas de volgende meetbare doelstellingen geformuleerd:

- a. de totale uitstroom naar werk is 75 klanten;
- b. 25% van de klanten (van het 'zittend bestand') is getoetst op laaggeletterdheid en digivaardigheid;
- c. 100% van de aanvragen levensonderhoud en minimaregelingen zijn binnen de wettelijke termijn afgehandeld;
- d. de gegronde aantallen bezwaar en beroep zijn maximaal gelijk aan de aantallen van het jaar 2022;

- e. het bereik van de minimaregelingen die Kompas zelf uitvoert is 10% groter dan in 2022;
- f. het aantal inwoners dat gebruik maakt van schuldhulp is met 10% gestegen;
- g. de communicatie uitingen vanuit Kompas naar klanten zijn in alle gebruikte communicatiekanalen op taalniveau B1;
- h. alle beschikkingen aan klanten zijn op taalniveau B1.

De bij b, e en f genoemde doelstellingen zijn niet behaald; de overige doelstellingen wel. Op pagina 14 en 15 van het jaarverslag wordt hier nader op ingegaan.

b. Jaarrekening 2023 ISD Kompas.

Op basis van de GR ISD Kompas ontvangen de raden van de deelnemende gemeenten de jaarrekening ter kennisname. Het Algemeen Bestuur heeft de jaarrekening 2023 vastgesteld op 8 april 2024.

c. Uitvoeringsplan 2024.

Op basis van de GR ISD Kompas ontvangen de raden van de deelnemende gemeenten het uitvoeringsplan voor het indienen van een eventuele zienswijze.

Voor 2024 heeft Kompas de volgende meetbare doelstellingen geformuleerd:

- de totale uitstroom naar werk is 55 klanten;
- 100% van de aanvragen levensonderhoud en minimaregelingen zijn binnen de wettelijke termijn afgehandeld;
- de gegronde aantallen bezwaar en beroep zijn maximaal gelijk aan de aantallen van het jaar 2023;
- het aantal klachten dat Kompas ontvangt is maximaal 5;
- 75% van de aanvragen ExtraGeldRegeling wordt geautomatiseerd afgehandeld;
- 4 extra communicatie-campagnes gericht op kinderarmoede;
- in 2024 is substitutie mbt het archief afgerond;
- speedbooks en ExactOnline zijn geïmplementeerd voor het einde van 2024.

d. Gewijzigde begroting 2024 en begroting 2025 met meerjarenraming 2026-2028.

Op basis van de GR ISD Kompas ontvangen de raden van de deelnemende gemeenten de begrotingsstukken voor het indienen van een eventuele zienswijze.

Wat is het bestaand beleid c.q. kader?

De gemeenschappelijke regeling ISD Kompas en de gebruikelijke P&C-cyclus van ISD Kompas vormen het kader voor dit raadsvoorstel.

Aan welke global goals draagt dit voorstel bij?

Dit voorstel draagt bij aan:

global goal 1: geen armoede

global goal 2: eerlijk werk en economische groei

global goal 10: ongelijkheid verminderen

Argumenten:

1.1. Op basis van de GR ISD Kompas ontvangt uw raad het jaarverslag 2023 en de jaarrekening 2023 ter kennisname.

Met ingang van het controlejaar 2023 verstrekt de accountant een verklaring omtrent de getrouwheid van de jaarrekening. De accountant is voornemens een goedkeurende verklaring af te geven. Tijdens de vergadering van het AB Kompas van 8 april 2024 was het afgeven van deze accountantsverklaring nog niet mogelijk

door het ontbreken van de daarvoor bestemde modelteksten (zie pagina 2, 2e alinea accountantsverslag). Het AB heeft op 8 april 2024 besloten de jaarrekening 2023 inclusief accountantsverslag, vooruitlopend op de nog te ontvangen accountantsverklaring, te versturen aan de gemeenten. Na ontvangst van de ondertekende accountantsverklaring zal ISD Kompas deze ter informatie doen toekomen aan de gemeenten. Bij het in procedure brengen van dit raadsvoorstel (30 april 2024) was de ondertekende accountantsverklaring nog niet ontvangen.

2.1 Kennisnemen van de financiële consequenties voor de jaarrekening 2023 gemeente Beekdaelen.

Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de financiële paragraaf in dit raadsvoorstel.

3.1. Niet instemmen met het uitvoeringsplan en hierop een zienswijze indienen. Meer balans aanbrengen tussen organisatie- en klantgerichte doelen. Beter aansluiten bij de kadernota armoedebeleid van de drie gemeenten. De ambitie uitstroom naar werk naar boven bijstellen.

Wij stellen uw raad voor de volgende zienswijze in te dienen op het uitvoeringsplan:

"Op pagina 16 en 17 van het uitvoeringsplan 2024 stelt Kompas zich een aantal meetbare doelen. Deze doelen zijn in vergelijking met de doelen van het uitvoeringsprogramma 2023 minder ambitieus. De target uitstroom naar werk is gedaald van 75 naar 55. De volgende doelen zijn verdwenen: a) 25% van de klanten is getoetst op laaggeletterdheid en digivaardigheid; b) bereik minimaregelingen is 10% groter dan in 2023; c) gebruik schuldhulpvraag is 10% gestegen. Dit zijn precies de doelen die in 2023 niet gehaald zijn. Het gaat hier om klantgerichte doelen bedoeld om de arbeidsparticipatie te verhogen en om de armoede te verminderen. Daarvoor in de plaats zijn organisatiegerichte doelen opgenomen, zoals: a) 75% van de aanvragen Extra Geld Regeling wordt geautomatiseerd afgehandeld; b) de substitutie m.b.t. het archief is afgerond; c) speedbooks en ExactOnline zijn geïmplementeerd.

Graag zien wij in het uitvoeringsplan meer balans aangebracht tussen de organisatie- en klantgerichte doelen. De klantgerichte doelen dienen niet in het gedrang te komen door de organisatiedoelen. Zeker omdat in het jaarverslag het risico wordt benoemd van kwetsbaarheid in de bedrijfsvoering als gevolg van eenmansfuncties.

De drie gemeenten hebben in december 2022 de kadernota armoedebeleid vastgesteld waarin de ambitie is opgenomen om het bereik van de voorzieningen (minimaregelingen en schuldhulpverlening) jaarlijks met 10% te verhogen. Deze ambitie willen wij graag wederom als meetbaar doel terugzien in het uitvoeringsplan 2024. Het communicatieplan armoedebeleid en de extra op kinderarmoede gerichte communicatiecampagnes dienen bij te dragen aan deze doelstelling.

Ook de voor 2024 opgenomen target (55) uitstroom naar werk willen wij graag naar boven bijstellen (naar 75). Wij begrijpen de toelichting op pagina 13 dat het huidige bestand van Kompas een grote afstand tot de arbeidsmarkt heeft en dat de 'onderkant' van het bestand is bereikt. Desondanks vragen wij ons af of de target

van 55 niet te laag is gesteld. Temeer daar in Parkstad ook nog de Task Force Onbenut Arbeidspotentieel actief is om de uitstroom naar werk te vergroten en waaraan Kompas deelneemt. Daarnaast zijn er nog meer instrumenten voorhanden, zoals de coöperatieve aanpak. Wij roepen u op om -met uw eigen woorden uit de inleiding van het jaarverslag 2023 te spreken- met uw intensieve focus op kansen en mogelijkheden van en voor uw klanten wederom te gaan voor een uitstroom naar werk van 75.

In 2024 wordt de klachtenregeling onder de loop genomen. Wij zien graag dat dit leidt tot het instellen van een onafhankelijke klachtencommissie.

Tenslotte blijven wij aandacht vragen voor toepassing van de menselijke maat; met vertrouwen oog hebben voor de persoonlijke situatie van mensen en het leveren van maatwerk. Dus niet de regels, maar de mens centraal stellen.

Rest ons u te bedanken voor de behaalde resultaten in 2023".

4.1 Instemmen met de begrotingsstukken ISD Kompas en hierop een zienswijze indienen. Dit gelet op de onzekere financiële toekomst van gemeenten.

Wij stellen uw raad voor de volgende zienswijze in te dienen op de begrotingsstukken:

"Evenals afgelopen jaar vinden wij het van belang om de financiële consequenties ten gevolge van ambities en autonome kostenontwikkelingen (zoals loon- en prijsstijgingen) als aandachtspunt te benoemen. Zoals bekend, is het voor (veel) gemeenten hoogst onzeker hoe de financiële toekomst er (zeker vanaf 2026) uit ziet. De draagkracht van gemeenten staat enorm onder druk. Derhalve doen wij hierbij, evenals afgelopen jaar, de oproep om de financiële gevolgen komende jaren primair binnen de eigen begroting op te vangen. In de loop van 2024 verwachten wij meer helderheid te krijgen over de perspectieven voor 2025 en verder voor wat betreft de gemeentelijke financiën. Een vertaling hiervan in consequenties richting onze gemeenschappelijke regelingen (indicatief een taakstelling van 5-10%) volgt dan ook later dit jaar met het verzoek om voorstellen te doen hoe een dergelijke besparing in de werkzaamheden gerealiseerd kan worden. Dit uitgangspunt geven wij overigens aan alle GR-en mee en zal ook met de verschillende deelnemende gemeenten worden opgepakt".

5.1. Kennisnemen van de financiële consequenties voor de eerste bestuursrapportage 2024 gemeente Beekdaelen respectievelijk het meerjarig perspectief bij de kadernota 2025 gemeente Beekdaelen.

Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de financiële paragraaf in dit raadsvoorstel.

Kanttelingen en risico's:

Wat zijn de risico's?

De risico's die ISD Kompas heeft benoemd zijn:

1. Openeindregelingen.
2. Financieringssysteem gebundelde uitkering.
3. Besluit bijstandsverlening zelfstandigen.
4. Extra opdrachten die niet tot het standaardpakket behoren.

Ad 1. Toelicht risico openeindregelingen.

Uitkeringen als gevolg van participatiewet, IOAW, IOAZ, BBZ 2004, bijzondere bijstand, minimabeleid en verstrekkingen worden op aanvraag verstrekt. Het aantal rechthebbenden is niet te beïnvloeden en wordt beheerst door externe factoren. Daartegenover staat de wettelijke plicht van de gemeenten om de uitkeringen en verstrekkingen te doen in de gevallen dat daarop recht bestaat.

Ad 2. Toelichting risico financieringssysteem gebundelde uitkering.

Het rijksbudget waaruit de uitkeringen betaald moeten worden, het zogenaamde gebundelde uitkeringsdeel, wordt vastgesteld op basis van objectieve gegevens en is afgeleid van een van rijkswege vast te stellen macrobudget. Dat macrobudget wordt jaarlijks vastgesteld aan de hand van onder meer de economische ontwikkelingen. De gemeenten hebben daar geen invloed op. Bij een sterke toename van het aantal uitkeringen is de gebundelde uitkering niet toereikend en moet worden aangevuld door bijdragen van de gemeenten. Wanneer na afloop van het jaar blijkt dat de eigen bijdrage van een gemeente meer heeft bedragen dan 7,5% van het budget kan voor het meerdere een vangnetuitkering bij het rijk worden aangevraagd.

Ad 3. Toelichting Besluit bijstandsverlening zelfstandigen.

Met ingang van 1 januari 2020 zijn de regels met betrekking tot de financiering van verstrekte uitkeringen in het kader van levensonderhoud en bedrijfskredieten voor startende ondernemers en gevestigde ondernemers gelijkgetrokken. De, tot 2019, niet gebundelde budgetten voor uitkeringen ten behoeve van levensonderhoud voor gevestigde ondernemers zijn toegevoegd aan het BUIG budget. Kapitaalverstrekkingen worden in het jaar na uitbetaling 100% vergoed door de Rijksoverheid. In de daaropvolgende jaren vordert het Rijk telkens een vastgesteld percentage van het verstrekte krediet. Uiteindelijk ontvangt de gemeente een vergoeding van 25%. Per saldo ontvangt de gemeente van het Rijk dus uiteindelijk 25% van het bedrag dat de gemeente heeft verstrekt als Bbz-bedrijfskapitaal. Voor de bekostiging van de overige 75% van het door de gemeente verstrekte Bbz bedrijfskapitaal is de gemeente zelf verantwoordelijk. Daartoe mag de gemeente alle terug-ontvangsten uit die kapitaalverstrekking (rente en aflossing) zelf houden.

Ad 4. Toelichting risico extra opdrachten die tot het standaardpakket behoren.

In de afgelopen jaren is het een aantal keer voorgekomen dat, om uiteenlopende redenen, van de Rijksoverheid (tijdelijke) extra taken worden neergelegd bij gemeenten. Deze extra taken kunnen volledig of voor een deel uitbesteed worden aan Kompas. Dat kan betekenen dat deze werkzaamheden niet door de vaste medewerkers worden uitgevoerd en hiervoor extra bezetting moet worden ingehuurd.

Wat is draagvlak voor dit voorstel ?

De Adviesraad Sociaal Domein Beekdaelen en de cliëntenraad ISD Kompas hebben een advies uitgebracht op de stukken van Kompas. Deze adviezen treft u bijgevoegd aan en hebben wij verwerkt in ons voorstel aan uw raad om een zienswijze in te dienen op het uitvoeringsplan.

Financiën:

Wat zijn de financiële consequenties?

1. Jaarrekening 2023.

Ten opzichte van de gewijzigde begroting ISD Kompas 2023 sluit de jaarrekening ISD-Kompas 2023 met een batig saldo van € 2.507.365 (totaal alle gemeenten). Voor de gemeente Beekdaelen is het batig saldo € 1.629.261.

Dit saldo dient echter voor de jaarrekening Beekdaelen nog gecorrigeerd te worden met afgerond € 353.500 en € 131.500 i.v.m. respectievelijk terugbetalingsverplichting van de niet bestede rijksmiddelen Wet Inburgering Nieuwkomers en ontvangen debiteuren TOZO.

Voor Beekdaelen is het positieve saldo derhalve afgerond € 1.134.000 (€ 1.629.000 - € 353.500 - € 131.500).

Onderstaand een overzicht van de belangrijkste veroorzakers van dit positieve resultaat:

Positieve definitieve BUIG-uitkering 2023 van het Rijk	€ 731.000
Lagere bedrijfsvoeringskosten	€ 174.000
Hogere debiteuren-ontvangsten	€ 109.000
Lagere kosten product arbeidsparticipatie	€ 83.000
Lagere kosten product zorg	€ 33.000
Overige	€ 4.000
Totaal	€ 1.134.000

In de tweede bestuursrapportage 2023 hebben wij reeds geanticipeerd op de hogere BUIG-uitkering van het Rijk. **Dit betekent dat voor de jaarrekening 2023 van de gemeente Beekdaelen er per saldo een voordeel is van € 403.000 (€ 1.134.000 -/- € 731.000).**

2. Gewijzigde begroting 2024.

Ten opzichte van de primaire begroting 2024 Kompas daalt de gemeentelijke bijdrage (aandeel Beekdaelen) met € 355.000. Daarnaast dient de gemeente afgerond € 1.039.000 meer rijksmiddelen BUIG door te betalen aan Kompas dan was voorzien.

De toename van de kosten van het programma arbeidsparticipatie komt met name door meer noodzakelijke begeleiding vanwege de grote afstand tot de arbeidsmarkt van het klantenbestand alsmede door de verwachte instroom van statushouders en de daaraan gekoppelde inburgeringsplicht.

De toename van de kosten van het programma zorg betreft met name een toename van de kosten voor armoedebeleid en stijging van de kosten voor begeleiding en huisvesten van statushouders.

Verder is er een toename van de bedrijfsvoeringskosten. Enerzijds door het uitbreiden van de formatie als gevolg van de uitbreiding inburgeringstaken en anderzijds door het versterken van de kwetsbare functies. Daarnaast is in de

gewijzigde begroting 2024 rekening gehouden met nog te betalen kosten i.v.m. de implementatie van de E-diensten. De kosten voor de dienstverleningsovereenkomst met Parkstad IT stijgen. Verder stijgen de loonkosten als gevolg van CAO-afspraken.

Onderstaand een overzicht van de financiële effecten voor de gemeente Beekdaelen:

Gewijzigde begroting 2024 Kompas	€ 4.474.065	
Hogere doorbetaling Rijksbijdrage BUIG	<u>€ 1.038.892</u>	€ 5.512.957
<i>Dekking binnen meerjarenbegroting 2024-2027 gemeente Beekdaelen:</i>		
Raming bijdrage aan Kompas	€ 4.829.428	
In te stellen stelpost indexering BUIG-uitkering Rijk (5 %)	€ 390.000	
Rijksbijdrage Wet Inburgering Nieuwkomers	€ 145.000	
Voordeel te compenseren BTW	<u>€ 51.657</u>	€ 5.416.085
<i>Per saldo nadelig t.o.v. begroting 2024 gemeente Beekdaelen</i>		€ 96.872

3. Begroting 2025.

In de begroting 2025 Kompas bedraagt het aandeel van de gemeente Beekdaelen in de totale kosten afgerond € 4.553.000. Ten opzichte van de jaarschijf 2025 uit de meerjarenraming 2024 – 2027 betreft dit een daling van € 276.000. Daarnaast dient de gemeente afgerond € 1.039.000 meer rijksmiddelen BUIG door te betalen aan Kompas dan was voorzien. De geraamde loonstijging 2025 bedraagt 5%.

Onderstaand een overzicht van de financiële effecten voor de gemeente Beekdaelen:

Begroting 2025 Kompas	€ 4.553.446	
Hogere doorbetaling Rijksbijdrage BUIG	<u>€ 1.038.892</u>	€ 5.592.338
<i>Dekking binnen meerjarenbegroting 2024-2027 gemeente Beekdaelen:</i>		
Raming bijdrage aan Kompas	€ 4.829.428	

Stelpost prijsstijging 2025	€ 124.312	
In te stellen stelpost indexering BUIG-uitkering Rijk (5 %)	€ 390.000	
Rijksbijdrage Wet Inburgering Nieuwkomers	€ 145.000	
Voordeel te compenseren BTW	<u>€ 51.657</u>	€ 5.540.397
Per saldo nadelig t.o.v. jaarschijf 2025 meerjarenbegroting 2024-2027 gemeente Beekdaelen		€ 51.941

De vertaling van vorengenoemde financiële effecten in de P&C-documenten van de gemeente Beekdaelen vindt als volgt plaats:

- resultaat jaarrekening 2023 ISD-Kompas wordt verwerkt in jaarrekening 2023 gemeente Beekdaelen;
- resultaat begrotingswijziging 2024 ISD-Kompas wordt verwerkt in eerste bestuursrapportage 2024 gemeente Beekdaelen;
- begroting 2025 en meerjarenbegroting 2026-2028 ISD-Kompas wordt verwerkt in het meerjarenperspectief bij de kadernota 2025 gemeente Beekdaelen.

Vervolgtraject en verantwoording:

Wat gaat er gebeuren na vaststelling van dit voorstel?

Het Algemeen Bestuur van ISD Kompas stelt het uitvoeringsplan en de begrotingsstukken definitief vast.

Wordt er een evaluatie uitgevoerd?

Conform de gemeenschappelijke regeling van ISD Kompas ontvangt uw raad begin 2025 de jaarstukken 2024 ter kennisname en de gewijzigde begroting 2025 voor het indienen van een eventuele zienswijze.

Communicatie:

Hoe en met wie wordt er gecommuniceerd?

Het raadsbesluit inclusief zienswijze wordt schriftelijk gecommuniceerd naar het bestuur van ISD Kompas.

Bijlagen:

Meegestuurd:

- Jaarrekening 2023 ISD Kompas.
- Jaarverslag 2023 ISD Kompas.
- Gewijzigde begroting 2024 en begroting 2025 met meerjarenraming ISD Kompas
- Uitvoeringsplan 2024 ISD Kompas
- Advies Adviesraad Sociaal Domein Beekdaelen
- Advies Cliëntenraad ISD Kompas
- Concept-raadsbesluit
- Uitgaande brief aan Kompas inzake raadsbesluit en zienswijzen.
- Accountantsverslag 2023.

Ter inzage gelegd:

Er zijn geen stukken ter inzage gelegd.

Burgemeester en wethouders van Beekdaelen,

De secretaris,

De burgemeester,

Mevr. Mr. S.M.J. Troisfontaine

Dhr. ing. E. Geurts